KABİR HAYATI

Ölüm Gerçeği:

- كُلُّ نَفْسٍ ذَآئِقَةُ الْمَوْتِ وَإِنَّمَا تُوَفَّوْنَ أُجُورَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَمَنْ زُحْزِحَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ

- ***"Her canlı ölümü tadacaktır. Ve ancak kıyamet günü yaptıklarınızın karşılığı size tastamam verilecektir. Kim cehennemden uzaklaştırılıp cennete konursa o, gerçekten kurtuluşa ermiştir. Bu dünya hayatı ise aldatma metâından başka bir şey değildir."[1]***

[1] Al-i İmran, 3/185.

<u>İnsanın Hayat Aşamaları:</u>

- İnsan için üç hayat vardır:
- Dünya hayatı: Ruhun cesetle birlikte yaşadığı içinde bulunduğumuz hayat.
- Berzah hayatı: Ruh, dünyada iken içinde bulunduğu cesetten ayrılmış, azab yahut ta nimet içinde müstakil hale gelmiştir.
- Ahiret hayatı: Ruhların dünyada iken içinde oldukları cesetlere dönmeleri ile meydana gelen son hayat.

Kabir Hayatı:

- Rasulullah Efendimiz kabirde bizleri bekleyen hali şöyle açıklıyor::
- إِنَّمَا الْقَبْرُ رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ أَوْ حُفْرَةٌ مِنْ حُفَرِ النَّارِ
- *“Kabir ya Cennet bahçelerinden bir bahçe yahut Cehennem çukurlarından bir çukurdur.”*[2]

---

[2] Tirmizi.

<u>Kur’an’da Kabir Azabı:</u>

- **النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ**

- ***“Onlar sabah akşam o ateşe sokulurlar. Kıyametin kopacağı gün de: Firavun ailesini azabın en çetinine sokun (denilecek)!”***[3]

- **<u>Not:</u>** Ayette geçen Sabah akşam bölümü, berzah denilen, ölümle kıyamet arasındaki dönemde inkarcıların ruhlarına her gün sabah akşam cehennemdeki yerlerinin gösterileceği şeklinde yorumlanmış ve ayetin bu bölümü kabir azabının varlığına delil olarak gösterilmiştir.

---

[3] Mümin, 40/46.

- Kabir azabından bahsedilen başka bir ayet-i kerimede ise; Hz. Nuh'un kavminin ***"Onlar hatalarından dolayı boğuldular sonra da ateşe sokuldular. Kendilerine bu azabı veren Allah'a karşı, Allah'tan başka hiçbir yardımcı da bulamadılar"*** (Nuh, 71:25) buyurarak boğulduktan hemen sonra ateşe atılarak azap edildiklerinden bahsetmektedir ki bu da kabir azabını ifade etmektedir.
- Allah Secde Suresinde kafir ve facirlere ***"Ahiretteki büyük azaptan önce yakın bir azabı tattıracağını"*** (Secde, 32:21) anlatmaktadır ki bunu da İslam bilginleri ve müfessirleri "Âlem-i Berzahta" bulunan "Kabir Azabı" olduğunu söylemişlerdir.
- Tekasür Suresi kabir azabı ve cehennem azabını bize şöyle haber verir: ***"Yakında bileceksiniz. Daha sonra yine bileceksiniz. Cehennemi göreceksiniz, sonra onu gözünüzle de göreceksiniz. Sonra nimetlerden sorguya çekileceksiniz."*** (Tekâsür, 102:3-8)

Kabir Hayatının Önemi:

- "Hz. Osman, bir kabrin yanında durunca sakalı ıslanıncaya kadar ağlardı. Kendisine: "Cenneti ve cehennemi hatırladığın vakit ağlamıyorsun, fakat kabri hatırlayınca ağlıyorsun!" dediler. Bunun üzerine: "Çünkü Rasulullah'ın şöyle söylediğini işittim" dedi:
- إِنَّ الْقَبْرَ أَوَّلُ مَنَازِلِ الْآخِرَةِ، فَإِنْ نَجَا مِنْهُ، فَمَا بَعْدَهُ أَيْسَرُ مِنْهُ، وَإِنْ لَمْ يَنْجُ مِنْهُ، فَمَا بَعْدَهُ أَشَدُّ مِنْهُ
- *"Kabir, ahiret menzillerinin birinci menzilidir. Kişi ondan kurtulabilirse, ondan sonrakiler daha kolaydır. Ondan kurtulamazsa ondan sonrakiler bundan daha zordur, daha şediddir."*
- Hz. Osman devamla Rasûlullah'ın şu sözünü de nakletti:

- مَا رَأَيْتُ مَنْظَرًا قَطُّ إِلَّا وَالْقَبْرُ أَفْظَعُ مِنْهُ

- *"(Ahiret âleminden gördüğüm) manzaraların hiçbiri kabir kadar korkutucu ve ürkütücü değildi!"*[4]

[4] Tirmizi, İbn Mace.

Kabirdeki Yol Arkadaşlarımız:

- Rasulullah buyurdu ki:
- **يَتْبَعُ الْمَيِّتَ ثَلاثَةٌ: أَهْلُهُ، وَمَالُهُ، وَعَمَلُهُ؛ فَيَرْجِعُ اثْنَانِ وَيَبْقَى وَاحِدٌ. يَرْجِعُ أَهْلُهُ، وَمَالُهُ وَيَبْقَى عَمَلُهُ.**
- ***"Cenazeyi, ehli, malı ve ameli olmak üzere üç şey uğurlar. Bunlardan ikisi geri döner, bir tanesi kalır. Ehli ve malı geri döner, ameli yanında kalır."***[5]

---

[5] Buhari, Müslim.

Kabirdekiler Bizi Duyar Mı?

- Peygamber Efendimiz, Bedir'de öldürülen müşriklerin bulunduğu yere gidip şöyle seslendi:
- **يَا أَهْلَ الْقَلِيبِ، هَلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا؟ فَإِنِّي قَدْ وَجَدْتُ مَا وَعَدَنِي رَبِّي حَقًّا**
- *Ey müşriklerden öldürülenler! Allah'ın size vaad ettiği doğru çıktı mı? Allah'ın bana vaad ettiği şeyin doğru çıktığını gördüm.*
- **قَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ، هَلْ يَسْمَعُونَ؟**
- Ashabı sorar: Ya Rasulallah! Onlar işitiyorlar mı?

- قَالَ: «مَا أَنْتُمْ بِأَسْمَعَ لِمَا أَقُولُ مِنْهُمْ، وَلَكِنَّهُمُ الْيَوْمَ لَا يُجِيبُونَ

- *"Söylediklerimi onlar sizden daha iyi duyarlar. Ancak cevap veremezler"*[6]

[6] Buhari, Müslim.

Kabir Azabından Allah’a Sığınmak:

- Bir yahudi kadın Hz. Aişe’nin yanına girdi. Kabir azabından bahsederek:
- أَعَاذَكِ اللَّهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْر
- "Seni kabir azabından Allah korusun!" dedi. Aişe de Resûlullah'a kabir azabından sordu. Rasulullah:
- عَذَابُ الْقَبْرِ حَقٌّ
- *"Evet, kabir azabı haktır"* buyurdu. Hz. Aişe der ki:
- : فَمَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ بَعْدُ صَلَّى صَلاَةً إِلَّا تَعَوَّذَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ

- "Bundan sonra Rasulullah'ı namaz kılıp da, namazında kabir azabından istiaze etmediğini hiç görmedim."[7]

******

- Zeyd b. Sâbit anlatıyor: "Rasûlullah, bizimle birlikte, Benî Neccâr'a ait bir bahçede bulunduğu sırada bindiği katır, onu aniden saptırdı, nerdeyse sırtından atacaktı. Karşısında beş veya altı kabir vardı. Rasulullah:
- *"Bu kabirlerin sahiplerini bilen var mı?"* buyurdular.
- Bir adam: "Ben biliyorum!" deyince, Rasulullah Efendimiz:
- *"Ne zaman öldüler?"* dedi.
- Adam: "Şirk devrinde!" deyince Peygamber Efendimiz;
- *"Bu ümmet kabirde fitneye maruz kılınacak. Eğer birbirinizi defnetmemenizden korkmasaydım şahsen işitmekte olduğum kabir*

---

[7] Buhari.

azabını size de işittirmesi için Allah'a dua ederdim" buyurdular ve sonra şunları söylediler:

- *"Kabir azabından Allah'a sığının!"*
- Oradakiler: "Kabir azabından Allah'a sığınırız!" dediler.
- Rasulullah: *"Cehennem azabından da Allah'a sığının!"* dedi.
- "Cehennem azabından Allah'a sığınırız" dediler.
- *"Fitnelerin açık ve kapalı olanından Allah'a sığının!"* dedi.
- "Açık ve kapalı her çeşit fitneden Allah'a sığınırız!" dediler.
- *"Deccal'ın fitnesinden Allah'a sığının!"* buyurdu.
- " Deccal'ın fitnesinden Allah'a sığınırız!" dediler.[8]

---

[8] Müslim.

- Peygamber Efendimiz şöyle dua ederdi:

- اَللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ عَذَابِ النَّارِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَّالِ

- *"Ben, kabir azabından, ateş azabınızdan, hayât ve ölüm imtihan ve şiddetlerinden ve Deccâl Mesîh fitnesinden sana sığınırım."*[9]

---

[9] Buhari.

Cenaze Namazının Kabirdekine Faydası:

- Ebu Hüreyre anlatıyor:
- أَنَّ امْرَأَةً سَوْدَاءَ كَانَتْ تَقُمُّ الْمَسْجِدَ – أَوْ شَابًّا – فَفَقَدَهَا رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَسَأَلَ عَنْهَا – أَوْ عَنْهُ – فَقَالُوا: مَاتَ، قَالَ:
- "Siyahi bir kadın -veya bir genç- mescidin kayyumluk hizmetini yürütüyor (süpürüp temizliyor)du. Rasulullah bir ara onu göremez oldu. "Kadın -veya genç- hakkında (ne oldu?" diye) bilgi sordu. "O öldü!" dediler. Bunun üzerine:
- أَفَلاَ كُنْتُمْ آذَنْتُمُونِي
- "Bana niye haber vermediniz?" buyurdular.

- فَكَأَنَّهُمْ صَغَّرُوا أَمْرَهَا – أَوْ أَمْرَهُ – فَقَالَ: «دُلُّونِي عَلَى قَبْرِهِ» فَدَلُّوهُ، فَصَلَّى عَلَيْهَا، ثُمَّ قَالَ:
- Ashab sanki kadıncağızın -veya gencin- ölümünü (mühim addetmeyip) küçümsemişlerdi. Peygamber Efendimiz: "Kabrini bana gösterin!" diye emrettiler. Kabir gösterildi. Resul-i Ekrem kadının kabri üzerine cenaze namazı kıldı. Sonra şöyle buyurdular:
- إِنَّ هَذِهِ الْقُبُورَ مَمْلُوءَةٌ ظُلْمَةً عَلَى أَهْلِهَا، وَإِنَّ اللهَ عَزَّ وَجَلَّ يُنَوِّرُهَا لَهُمْ بِصَلَاتِي عَلَيْهِمْ
- *"Bu kabirler, sâhiplerine karanlıkla doludur. Allah, onlar için kıldığınız namazla kabirleri onlara aydınlatır"*[10]

---

[10] Müslim.

Kabir Azabından Kurtaran Davranışlar:

- Rasulullah bir mezarlıktan geçerken, iki mezardaki ölünün bazı küçük şeylerden dolayı azap çekmekte olduklarını gördü. Şöyle buyurdu:

- بَلَى أَمَّا أَحَدُهُمَا فَكَانَ يَسْعَى بِالنَّمِيمَةِ، وَأَمَّا أَحَدُهُمَا فَكَانَ لَا يَسْتَتِرُ مِنْ بَوْلِهِ

- *«Bu iki mezardaki ölülerden biri hayatında laf taşıyıcılık yapıyor, diğeri ise idrardan sakınmıyordu.»*

- Bunun üzerine Rasûlullah yaş bir dal almış, ortadan ikiye bölmüş ve her bir parçayı iki kabre de birer birer dikmiştir. Bunu gören ashap, niye böyle yaptığını sorduklarında şöyle buyurdu:

- لَعَلَّهُ يُخَفَّفُ عَنْهُمَا مَا لَمْ يَيْبَسَا

- *"Bu iki dal kurumadığı sürece, o ikisinin çekmekte olduğu azabın hafifletilmesi umulur"*[11]

[11] Buhari, Müslim.

Kabir Ahvali:

- Rasûlullah buyurdular ki:
- إِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا مَاتَ عُرِضَ عَلَيْهِ مَقْعَدُهُ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ، إِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَمِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ، وَإِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ فَمِنْ أَهْلِ النَّارِ، فَيُقَالُ: هَذَا مَقْعَدُكَ حَتَّى يَبْعَثَكَ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
- *"Bir kimse öldüğü zaman ahiretteki kalacağı yer sabah akşam kendisine gösterilir o kimse Cennetliklerden ise Cennet'ten, Cehennemliklerden ise Cehennem'den olan yeri gösterilir ve ona işte senin oturacağın yer burasıdır, kıyamet günü Allah seni buraya gönderecek denilir."*[12]

---

[12] Buhari, Tirmizi.

Kabre Defnedilen Kişiye Dua Etmek:

- Rasulullah bir cenaze defnedildikten sonra şöyle buyurdu:

- اِسْتَغْفِرُوا لِأَخِيكُمْ، وَسَلُوا لَهُ بِالتَّثْبِيتِ، فَإِنَّهُ الْآنَ يُسْأَلُ

- *"Kardeşiniz için dua edin ve istiğfarda bulunun. Dilinin meleklerin suallerine cevap vermesi için dua edin. Zira o şu anda sorguya çekilmektedir"*[13]

[13] Ebu Davud.

Kabir Sorgusu:

- Peygamberimiz kabir sorgusu hakkında şöyle buyurdu:
- *Cenaze kabre konulup yakınları oradan ayrılırken ölen kişi geriye dönenlerin ayak seslerini işitir. Kendisine bir melek gelir ve "Muhammed denen kişi hakkında ne diyorsun?" diye sorar.*
- *O kişi mü'min ise "O Allah'ın kulu ve resulüdür" diye cevap verir.*
- *Bunun üzerine ona "Cehennemdeki yerine bak" denir, O da bakar cehennemi görür. Sonra melek ona "İşte bu imanından dolayı Allah cehennemdeki bu yerini cennete tebdil etti" denir. Kabri genişletilir ve cennetten pencereler açılır.*
- *Şayet ölen kişi münafık veya kafir ise "Muhammed hakkında ne diyorsun?" denilince*
- *"Ben o zatı tanımıyorum ve herkesin söylediğini söylüyorum" der.*

- *Kendisine "O Allah'ın peygamberini dinlemedin ve getirdiği kitabı okumadın" denilir ve melek elindeki demirden sopası ile vurulur.*
- *O kişi öyle bir çığlık atar ki insanlar ve cinler dışında bütün canlılar onun sesini işitirler. Kabri daraltılır ve cehennem ateşi ile doldurulur."*[14]

[14] Buhari, Müslim.